

MƏNTİQLİ SEÇİMDİR, LAKİN “ƏMMA”SI DA ÇOXDUR

Elm və Təhsil Nazirliyi uşaq sayı az olan ucqar kənd məktəblərinin bağlanması, şagirdlərinin onlayn təhsilə cəlb edilməsi ilə bağlı pilot layihə icra etməyə hazırlaşır. Amma bu layihə ilə bağlı fikirlər birmənalı deyil.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Uşaq sayı az olan ucqar kənd məktəblərinin bağlanması, şagirdlərinin onlayn təhsilə cəlb edilməsi ilə bağlı çoxdan səslənən fikirlər reallığa çevrilməyə yaxındır. Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayevin bu yaxınlarda bununla bağlı verdiyi açıqlama keçidin başlanğıcına doğru addım sayıla bilər: “Bizim elə bölgələrimiz var ki, orada adambaşına bir şagird üzrə düşən xərc Bakının mərkəzindəki özəl məktəblərin təhsil haqqından daha yuxarıdır. Belə kənd məktəblərinin sayı 10 deyil, yüzlərdədir”. Nazir kiçik məktəblərdə ciddi keyfiyyət probleminin mövcudluğunu, orada işləyən heyətin sayının şagirdlərin sayından iki dəfə çox olduğunu da vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, növbəti sentyabr ayından şagird sayı az olan məktəblərdə distant təhsilə keçilməsi planlaşdırılır və bu, pilot layihə kimi həyata keçiriləcək.

Ancaq bu keçid təbii ki, çox ağırlı ola bilər. Bu model uşaqların sosiallaşmasını əngəlləməyəcəkmi? Bağlanacaq məktəblərdə təhsil alan bütün uşaqların texnoloji alətlərə çıxışları əlçatan olacaqmı? Bu keçid valideynlərin övladlarının təhsili naminə kənddən şəhərə yeni köçünə rəvac verməyəcəkmi?

Mövzu ilə bağlı təhsil sahəsində çalışanların fikirləri də birmənalı deyil.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Təlim-tədris mərkəzinin müdiri Xəlidə Həmidovanın sözlərinə görə, həqiqətən ucqar yerlərdə bir və ya iki şagirdin oxuduğu məktəblər var: “Ailələrin şəhərə köç etməsi, kəndlərdə uşaqların az olması bu məsələdə rol oynayır. Belə məktəbin saxlanması da maliyyə baxımından çətin məsələdir. Yəqin ki, nazirlik alternativ modellər fikirləşir. Məsələn, qonşu Gürcüstanda avtobus ucqar kəndlərdən uşaqları yığıb bir məktəbə gətirir, sonra da aparıb valideynlərinə təhvil verir”.

X.Həmidova bildirir ki, onlayn təhsilə keçilməsi ilə bağlı qanunvericilikdə də dəyişiklik edilməlidir: “Hələ ki, bizdə onlayn təhsil forması yoxdur. Bu, qanunvericilikdə təsbit olunmalıdır. Kənd yerlərində texnoloji avadanlıqlar

əlçatan deyil, internetlə bağlı da problemlər var. Biz bunu pandemiya dövründə müşahidə etdik”.

“O UŞAQLAR SOSİALLAŞMAQDA ÇƏTİNLİK ÇƏKƏCƏKLƏR”

Xaçmaz rayon Çarxı kənd tam orta ümumtəhsil məktəbin alman dili müəllimi Tavat İsgəndərova hesab edir ki, ucqar və şagird sayı az olan məktəblərdə onlayn tədrisə keçilməsi, qismən də olsa, müəllim çatışmazlığının qarşısını almış olacaq: “Uşaqlar daha keyfiyyətli tədris görməklə yanaşı, həm də ucqar kəndlərdə təmirsiz məktəblərdə oturmaq məcburiyyətində qalmayacaqlar. Eyni zamanda, fənlərin davamlılığı təmin olunar və şagirdlər bütün fənlərdən ixtisaslaşmış müəllimlərdən dərs almış olarlar”.

Amma müsahibimiz təklif olunan modelin mənfi tərəfinin olacağını da istisna etmir: “O uşaqlar sosiallaşmaqda və yeni dostlar qazanmaqda çətinlik çəkəcəklər. Pilot layihə kimi tətbiq olunması isə mümkün çətinlikləri öncədən müəyyənləşdirmək baxımından çox yaxşıdır”.

“YOLDA 2-3 SAAT VAXT İTİRMƏKDƏNSƏ...”

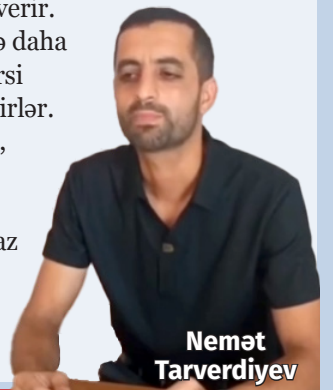
“Sinif otağında, əyani şəkildə olan dərslərin yerini heç bir şey verə bilməz”, - deyən Astara rayonu Deqədi kənd ümumi orta məktəbin informatika müəllimi Nəmət Tarverdiyevin məsələyə münasibəti də birmənalı deyil. Onun sözlərinə görə, ucqar yerlərdə uşaqların məktəbə gəlməsi üçün bəzən 2-3 saat vaxt lazım olur: “Bəlkə də o vaxtı itirməkdənsə, onlayn dərs daha yaxşıdır. Bu gün ölkədə internet məsələsi demək olar ki, həll olunub. Amma uşaqlar kompüter, nootbukla təmin olunmalıdırlar ki, bu dərslərə qoşula bilsinlər. Onsuz da biz əyani dərsləri keçəndə də bir çox materialların axtarışını, tapşırıqları şagirdlərə internet üzərindən veririk”.

Müəllim hesab edir ki, bu ideyanın uğur qazanmasında valideyn məsuliyyəti əsas olacaq: “Uşaq evdə onlayn oxuyanda valideynin üzərinə daha çox məsuliyyət düşəcək. Yaxşı olar ki, belə layihələrin nəzərdə tutulduğu kəndlərdə qabaqcadan valideynlərə də təlimlər keçirilsin. Valideynlər uşaqlara istiqamət verməklə yanaşı, onlara nəzarəti gücləndirməlidirlər”.

Fransız dili müəllimi Gülnar Əliyevanın fikrincə, onlayn dərslərin müsbət və mənfi tərəfləri var: “Artıq bütün evlərdə internet mövcuddur, texnoloji avadanlığa əlçatanlıq var. Onlayn dərslər bəzən əyani dərslərdən daha yaxşı effekt verir. Uşaqlar məktəbdə daha çox nadincdir, dərsi pozmağa meyillidirlər. Onlayn dərstdə bu, mümkün deyil. Sadəcə, uşaqların sosiallaşması bir az çətin ola bilər”.

Tavat İsgəndərova

Nəmət Tarverdiyev

“BƏS BAĞLANACAQ MƏKTƏBLƏRİN MÜƏLLİMLƏRİ NEYLƏYƏCƏKLƏR?”

Qoşqar Məhərrəmov

ABŞ-də çalışan təhsil üzrə ekspert Qoşqar Məhərrəmovun fikrincə, şagird sayı çox az olan uzaq kənd məktəblərinin distant təhsilə keçməsi maddi resursların rentabelli

istifadəsi baxımından məntiqli görünür: “Ancaq burada təhsilin keyfiyyətinə də diqqət edilməlidir. Həmin yerlərdə uşaqlara keyfiyyətli təhsil, sürətli internet, lazımi avadanlıq təklif edə biləcəyikmi?” Ekspertin fikrincə, ucqarlarda yaşayan

uşaqlara dərs keçmək üçün müxtəlif modellər mövcuddur ki, onlardan biri onlayn, digəri daşımali təhsildir: “Onlayn təhsil bəlkə də məktəbin savad vermək funksiyasını yerinə yetirə bilər, bütün funksiyalarını icra etməsi isə mümkünsüzdür.

İnternetin sürəti normal olsa, şagirdləri kompüterlə təmin edə bilsək, müəllimlər dərsləri onlayn formada keçə bilərlər. Amma biz o uşaqlara sosial mühit verə, dost mühiti təmin edə bilmərik. Bəs bağlanacaq məktəblərin müəllimləri neyləyəcəklər? Mənə elə

gəlir ki, bizim o kəndlərə onlayn təhsildənsə, daşımali təhsili aparmağımız daha düzgün olar”.

Q.Məhərrəmov ucqar kəndlərdəki şagirdləri yaxın kəndlərə daşıyıb, ən azı 9-cu sinfə qədər icbari təhsillə təmin etməyin tərəfdarıdır.